

ZÁKLADY SKLADBY OBRAZU 2

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je MgA. Veronika Křížová.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz; ISSN 1802-4785.

Provozuje Národní pedagogický institut České republiky (NPI ČR).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

jihomoravský kraj

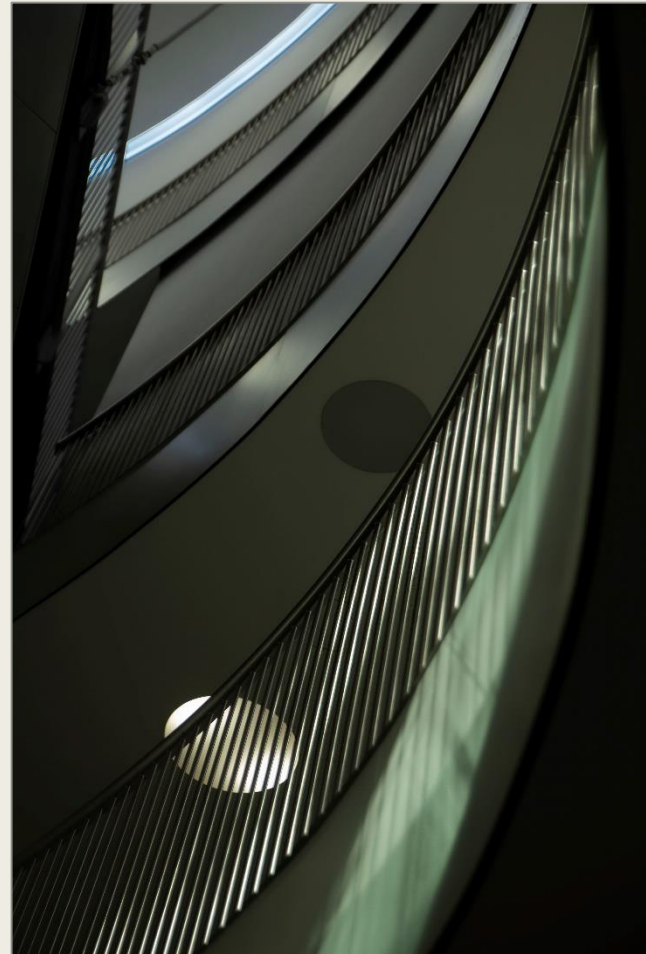
Základy skladby obrazu 2

PRINCIPY A PERSPEKTIVA

■ Skladebné princípy

- *Princíp role*
- *Princíp rytmu*
- *Princíp symetrie*
- *Princíp kontrastu*
- *Princíp proporcie*

■ Perspektíva

Princip role

- Je základní princip skladby obrazu, který se používá především v reklamě a produktové fotografii.
- Hlavní motiv musí být jednoznačný – nezaměnitelný.
- Snažíme se odstranit rušivé a vedlejší prvky.
- U snímků v exteriéru, kde nemáme možnost scénu ovlivňovat, zdůrazníme hlavní prvek vhodným úhlem pohledu, volbou kompozice a hloubkou ostrosti.

Princip rytmu

- Docílíme ho opakováním stejných nebo podobných prvků, tvarů, tónů a barev v obraze.
- Pro zdůraznění hlavního motivu můžeme využít „porušení rytmu“.

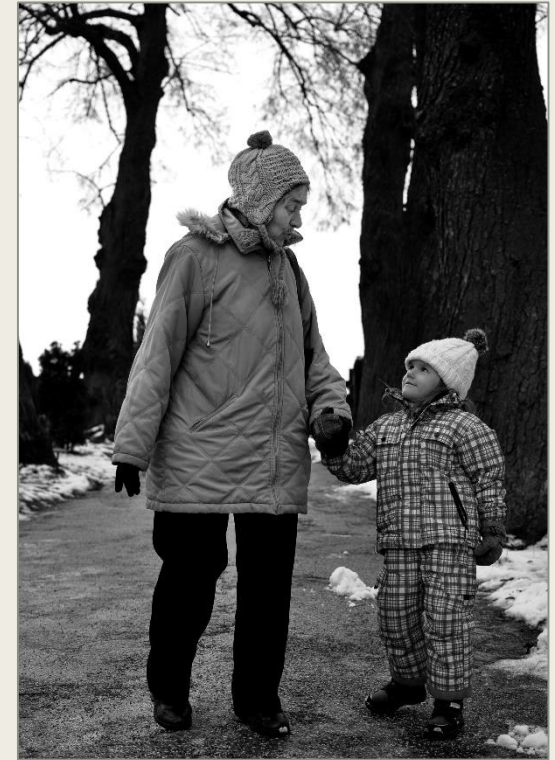
Princip symetrie

- Prvky jsou pravidelně rozmístěné kolem středu nebo osy (horizontální, vertikální, úhlopříčné).
- Tyto symetricky rozložené prvky jsou stejné, nebo velmi podobné.
- Principem symetrie dosáhneme v obraze pocit vyváženosti, rovnováhy a klidu.

Princip kontrastu

- Je kontrast dvou předmětů, nebo osob.
- Může to být kontrast barevný nebo tonální.
- Kontrast věcný, obsahový
 - staré x mladé, velké x malé
- Kontrast symbolický, významový
 - jeptiška x zločinec, babička x dítě, ...

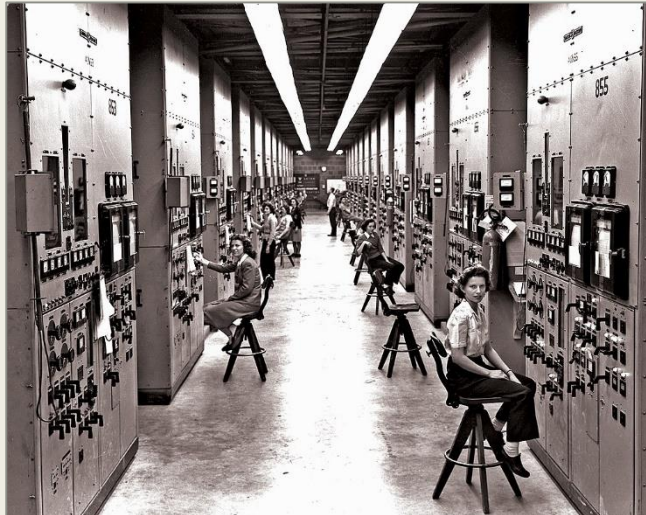
Princip proporce

- Používáme ho pro posouzení velikosti objektu.
- Do obrazu začleníme předmět, který je všeobecně znám a který slouží divákovi jako měřítko (tužka, ruka, pravítko, ...).
- Důležité je, aby předmět (osoba), který slouží jako měřítko, byl od objektivu ve stejné vzdálenosti jako fotografovaný objekt, aby tak nedošlo ke změně poměru velikosti kvůli perspektivě!

Perspektiva

- Perspektiva je optický jev, který způsobuje, že se nám vzdálené objekty zdají být menší než objekty, které jsou blízko nás.
- Také způsobuje, že se u stejných objektů postavených za sebou v jedné řadě divákovi vzdálenější objekty zdají být blíže u sebe (perspektiva tedy způsobuje optické zkracování linií).
- Perspektiva také způsobuje, že se dvě a více rovnoběžných linií (např. koleje) směrem k horizontu opticky zužují.

Perspektiva

- Použijeme-li objektiv se základním ohniskem (50mm), perspektiva na snímku bude stejná, jak ji vidíme okem.
- **Teleobjektiv** (70mm +) perspektiva se zploštuje, zkracuje se vzdálenost a ruší prostor = předměty se nám zdají být „stejně“ velké.
- **Širokoúhlý objektiv** (35mm -) zvýrazní perspektivu a s ní i prostor = vzdálenější věci se zdají být ještě menší, než jak je vidíme.

■ Ohnisková vzdálenost 18 mm

■ Ohnisková vzdálenost 100 mm

Vliv ohniskové vzdálenosti objektivu na prostor

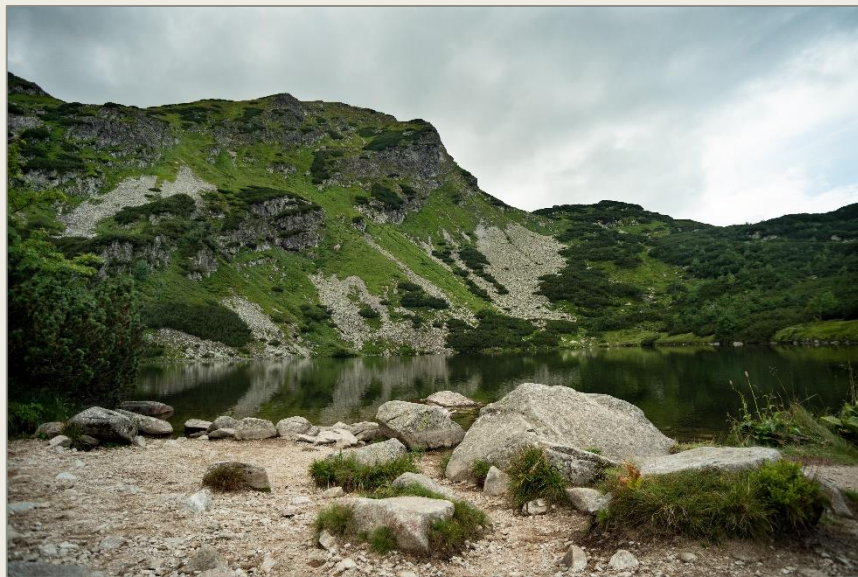
■ Ohnisková vzdálenost 18 mm

■ Ohnisková vzdálenost 105 mm

Zdůraznění perspektivy

- Dojem perspektivy v krajině posílíme i přidáním objektu do popředí záběru – kámen, pařez, ...

Vzdušná perspektiva

- Příčinou vzdušné perspektivy je rozptyl světla na molekulách vzduchu (např. vodní páry, prachu, ...). Modré složky spektra jsou rozptylovány nejvíce.
- Ve volném prostoru – v krajině se mezi fotografem a objektem nachází vždy určité množství vzduchu, který není pro světlo zcela prostupný.
- Tato masa vzduchu má vliv na vzdálené objekty:
 - *roste jas,*
 - *klesá kontrast a sytost barev,*
 - *barvy se posouvají nejčastěji do modrých odstínů – „Modrání dalek“.*
- Čím je tady objekt od fotografa dále, tím větší masa vzduchu mezi ním a předmětem je, a tím více se vzdušná perspektiva projeví.

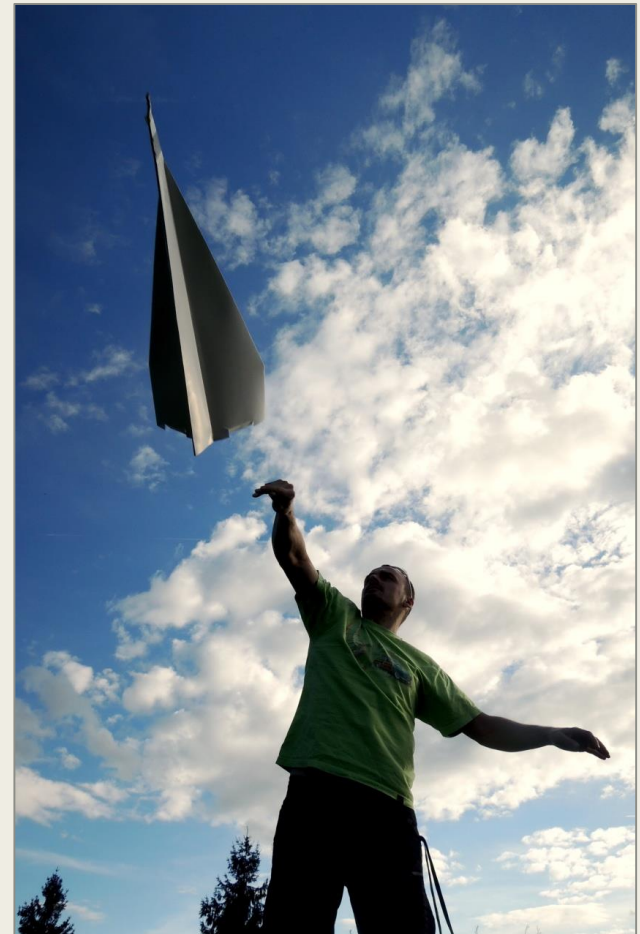
Perspektiva a barvy

- Barva má silný prostorový a vizuální účinek.
- Náš mozek ze své zkušenosti ví, že předměty v dálce bývají „modřejší a zamlženější“, díky tomu si i na ploché fotografii uvědomí prostor.
- Teplé tóny předstupují před studené.
- Pokud jsou tedy blíž teplé tóny a studené v dálce, působí obraz na diváka dobře, a dojem prostoru se tím zvětší.
- Naopak kdybychom do popředí umístili studené barvy a do dálky teplé barvy, dojem prostoru by se nám zmenšil.

Žabí perspektiva

Podhled = pohled zdola nahoru

- Časté využití v architektuře pro zdůraznění monumentality
- Zobrazovaný předmět, osoba působí nadřazeně.
- Prodlužuje tělo, obzvláště nohy. Mírný podhled se používá v módní fotografii.
- Velmi vstřícný je podhled k dětem a zvířatům, zobrazí je větší, než jsou – neobvyklé, zajímavé.

S žabím pohledem jsou velmi často spojeny problémy s kontrastním osvětlením scény.

Ptačí perspektiva

Nadhled – pohled shora dolů

- Vytváří přehled o scéně.
- Působí vzdušně – hodí se k zachycení menších místností, nebo prostoru plného lidí.
- Časté využití u food designu a jiných reklamních snímků.
- Patří sem také letecké snímky.
- U módní fotografie celé postavy zkracuje nohy – nepůsobí dobře!

Úkoly

- 5 fotografií na principy:
 - *princip role*
 - *princip proporce*
 - *princip rytmu*
 - *princip symetrie*
 - *princip kontrastu – symbolického*
- 2 fotografie
 - *ptačí perspektiva*
 - *žabí perspektiva*

Zdroje

- AUTOR NEUVEDEN, Autor Neuveden. *Obrazová kompozice* [online]. [cit. 23.3.2022]. Dostupný na WWW: https://cs.wikipedia.org/wiki/Obrazov%C3%A1_kompozice
- NEZNÁMÝ. <https://cs.m.wikipedia.org/> [online]. [cit. 12.10.2022]. Dostupný na WWW: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Perspektiva>

Obrázky:

- VIATOUR, Laurent. <https://cs.m.wikipedia.org/> [online]. [cit. 15.7.2022]. Dostupný na WWW: https://cs.wikipedia.org/wiki/Princip_symetrie#/media/Soubor:2h_Namur_13.jpg
- WILSE, Anders Beer. <https://cs.m.wikipedia.org/> [online]. [cit. 22.9.2022]. Dostupný na WWW: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/81/9-foot_diameter_Douglas_Fir_-_1900.jpg
- WESTCOTT, Ed. *wikipedia* [online]. [cit. 1.2.2023]. Dostupný na WWW: https://cs.wikipedia.org/wiki/Obrazov%C3%A1_kompozice#/media/Soubor:Y12_Calutron_Operators.jpg
- ADAMS, Ansel. *wikipedia* [online]. [cit. 1.2.2023]. Dostupný na WWW: https://cs.wikipedia.org/wiki/Obrazov%C3%A1_kompozice#/media/Soubor:Ansel_Adams_-_Farm_workers_and_Mt._Williamson.jpg
- ÅLAND, Mariehamn. <https://cs.m.wikipedia.org/> [online]. [cit. 12.10.2022]. Dostupný na WWW: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Nadhled#/media/Soubor:BSPC_19_Mariehamn_aland_\(2\).jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Nadhled#/media/Soubor:BSPC_19_Mariehamn_aland_(2).jpg)
- **Další fotografie – archiv autorky, fotografie studentů Střední školy Brno, Charbulova. Fotografie studentů byly použity s jejich souhlasem.**